

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

**Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.C**

DĚJEPIS

VIII.2.C – Dějepis

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, navazuje na výuku předmětu v nižším stupni gymnaziální výuky (včetně Kořenů evropské kultury) a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Jazyk a komunikace. Využívá společenskovední poznatky studenta získané v předchozím vzdělávání a dále je rozvíjí.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, přispívá k utváření historického vědomí i rozvíjení schopnosti aplikovat dějinnou zkušenost v současnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu, jiná realizována formou krátkodobých dílen či kurzů. Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova jsou realizovány v předmětu v příslušných ročnících tak, jak je patrné z poznámek a očekávaných výstupů v učebních osnovách. Také Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou částečně vkomponovány do předmětu, částečně se stávají náplní dílen rozpracovaných ve zvláštní kapitole ŠVP Student (Den památky obětí holocaustu, Den památky obětí komunistického režimu, Světová náboženství, Kulturně-historický kurz v Praze).

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	2	X
II. ročník	2	X
III. ročník	3	X
IV. ročník	(3)	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako povinný předmět v I., II. a III. ročníku, jako volitelný ve IV. ročníku. Jako povinný je vyučován vždy v celé třídě s využitím audiovizuální techniky. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti I. ročníku zpracovávají historické podklady pro kulturně-historický kurz v Praze a učí se tak pracovat s prameny sekundární povahy, studenti II. ročníku analyzují vybraný primární pramen z fondů libereckého archivu nebo muzea, studenti III. ročníku si mohou dle vlastního zájmu zvolit i maturitní práci s historickým tématem.

Výuka je doplněna také jednodenními odbornými exkurzemi do Severočeského muzea, okresního archivu, a Krajské vědecké knihovny v Liberci (všechny ročníky dle potřeby).

VIII.2.C – Dějepis

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický pohled na skutečnost, ale i tím, že student vnímá sounáležitost s evropskou kulturou, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky a díky orientaci v historické zkušenosti lidstva rozvíjí vlastní pozitivní hodnotový systém, kultivuje vědomí své osobní, národní i evropské a globální identity. Při studiu dějin si studenti osvojují zásady heuristiky i zpracování odborného textu. Prostřednictvím dějepisu jsou vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce aktivně přijímali nové poznatky, pracovali s odbornou literaturou, atlasy i primárními prameny
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů, jejich subjektivitu i možné nepřesnosti
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- vedeme studenty k tomu, aby získané informace dokázali co nejúčelněji využít ve svém studijním i osobním životě, v každé studované informaci nalézáme její aktuální přínos, nové poznatky uvádíme do kontextu s jinými obory či dějinnými etapami
- rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života
- vedeme studenta k chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase a prostoru a k synchronnímu i chronologickému posouzení a porovnání těchto proměn
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii, motivaci i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stálé možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky
- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností

VIII.2.C – Dějepis

- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat, aby se dokázali inspirovat také variantou či postupem, které sami dříve nepovažovali za správné či přínosné

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení nejen v rámci předmětu, ale i v běžném životě
- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech ve výuce využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...) k rozvoji komunikativních schopností studentů
- různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím s vědomím důležitosti vlastní přesvědčivé prezentace
- průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti; porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování

VIII.2.C – Dějepis

- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- při exkurzích, projektové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů ve třídě
- častou společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout, učíme jej toleranci i empatii
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, oni sami jsou schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

- pozitivní motivací a praktickým využitím oboru vedeme studenta k zodpovědnému přístupu k plnění všech úkolů a zájmu o předmět
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaku i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je, bránit svá lidská práva i práva jiných
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- rozvíjíme studentovo vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou i pochopení civilizačního přínosu různých kultur
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, zaujmout zodpovědný postoj k současnosti i poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost za sebe
- studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence k podnikavosti

- usilujeme o to, aby si student z každé činnosti uměl vybrat jev, který jej osobnostně či profesně obohatí
- podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady k řešení současných problémů
- vedeme studenta k tomu, aby při výuce prosazoval vlastní iniciativu a tvořivost

VIII.2.C – Dějepis

- na základě historických příkladů seznamujeme studenta s principy podnikání, poukazujeme na jeho možná rizika i dějinné možnosti jejich omezení
- vedeme studenta k tomu, aby na základě zobecnění dějinných poznatků pochopil podstatu a zákonitosti podnikání, tržního mechanismu apod.

Kompetence digitální

- v hodinách dějepisu vedeme studenty k vyhledávání vhodného digitálního zdroje, kompetentního k dané pracovní aktivitě, a vhodného klíčového slova
 - studenti v hodinách využívají k orientaci v historické realitě moderních dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, webové stránky institucí, například webové stránky HistoryLab, Moderní dějiny, Asociace učitelů dějepisu, Holocaust, Příběhy bezpráví, Památník Tereziín, Paměť národa, Totalita, Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), apod.
 - studenti využívají k poznávání historické reality moderních a soudobých dějin aktivně primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí, galerií a jiných institucí
 - s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí vybrané příklady a lokace významných kulturních památek a příklady předmětů denní potřeby ze starších etap historie i moderních a soudobých dějin
 - studenty vedeme k zaznamenávání výsledků své práce s historickými prameny a archiváliemi například do rodokmenů nebo dalších výstupů s pomocí online nástrojů a programů
 - studenti dovedou na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)
-

VIII.2.C – Dějepis

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Úvod do studia historie</p> <ul style="list-style-type: none"> význam historického poznání pro současnost práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého</i> <i>rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají odborný text (průvodce pražskou historií)</p> <p>Součástí obsahu učiva je také týdenní kulturně-historický kurz v Praze</p> <p>Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, spolupráce při různých činnostech, autoevaluace, tolerance k práci druhých, inspirace historickým příkladem, morálka všedního dne) Realizována PT Multikulturní výchova, Mediální výchova (multikulturní terminologie, kritický rozbor informací, práce s textem)</p>
<p>Počátky lidské společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit) doba bronzová doba železná staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura</i> <i>zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku</i> <i>zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství</i> <i>popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik civilizace)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost</p>

VIII.2.C – Dějepis

		kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)
<p>Náboženství</p> <ul style="list-style-type: none"> • polyteismus, přírodní náboženství • christianizace, křesťanství, hereze, reformace, protireformace • judaismus, islám a jejich význam v historii i současnosti • asijská náboženství (hinduizmus, buddhizmus, konfuciánství...) • kulty a sekty • fundamentalismus 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv křesťanství na evropskou civilizaci</i> ○ <i>objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím)</i> ○ <i>objasní další neevropské náboženské a kulturní systémy</i> ○ <i>orientuje se v historii nejrozšířenějších světových náboženství, chápe sepětí se současností jednotlivých církví</i> ○ <i>odliší specifika jednotlivých církví s ohledem na liturgii, tradice, teologické zásady i spojitost s politikou a kulturou</i> ○ <i>posoudí vliv světových náboženství na současnou celosvětovou politickou, společenskou, ekonomickou i kulturní situaci</i> ○ <i>kriticky pracuje s primárním sekundárním dokumentem, vybrané klíčové údaje uvádí do vzájemných souvislostí</i> ○ <i>na světová náboženství pohlíží s respektem, „očima druhého“, analyzuje cizí postoje a hodnoty a usiluje o jejich pochopení</i> ○ <i>uznává rovnocennost všech vyznání, má vstřícný postoj k odlišnostem jiných církví a kultur a respektuje je</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (respekt k odlišné víře a kultuře, úloha náboženství, rasová tolerance), Mediální výchova (práce s dokumentem)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)</p> <p>Téma rozšířeno v průběhu kurzu v Praze (mytologie ve výtvarném umění, dílna o židovských zvycích a tradicích v ŽMP)</p> <p>Součástí je třídenní dílna Světová náboženství</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Státy a vlády • staroorientální despotie • řecká polis, antická demokracie a jiné formy vlády ve starověkém Řecku • politické subjekty starověkého Říma (skupiny a strany, osobnosti); římská republika, triumvirát a císařství • středověký stát a jeho typy, jeho utváření, reprezentanti, příčiny nestability • utváření národních států a jejich reprezentace • ústavy a občanská práva 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje politický, hospodářský a vojenský význam státu v různých dějinných etapách</i> ○ <i>doloží na konkrétních příkladech souvislost mezi formou vlády a společenským rozvrstvením</i> ○ <i>zhodnotí význam činnosti konkrétních historických osobností v podmínkách státních reforem a společenských zvratů</i> ○ <i>popíše nástroje státní moci a mechanismy vládnutí v různých dějinných etapách</i> ○ <i>bezpečně rozpoznává demokratické a nedemokratické principy a postupy</i> 	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (demokracie, deportace), Mediální výchova (rozbor antických dokumentů)</p> <p>Využití učiva</p>

VIII.2.C – Dějepis

<ul style="list-style-type: none"> • absolutismus a stavovství • novodobá demokracie a diktatura, totalitní režimy 		<p>společenskovědních oborů, kořenů evropské kultury, zeměpisu a literatury</p>
<p>Konflikty a jejich řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> • řecko-perské války, punské války • války za ovládnutí středoevropského prostoru • náboženské války • třicetiletá válka • napoleonské války • války za nezávislost (USA, Polsko, Balkán) • válečné konflikty ve 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje příčiny a důsledky konkrétních válek</i> ○ <i>uvažuje o mírových možnostech řešení konfliktů v minulosti jako o možné neuskutečněné alternativě</i> ○ <i>rozpoznává význam a důležitost strategie, taktiky a techniky ve válečných konfliktech</i> ○ <i>naplňuje historickými argumenty pojmy hrdinství, zrada, válečné zločiny a krutost, osobní statečnost, mírová iniciativa, pacifismus a humanitární právo</i> 	<p>Realizována PT téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (formování středověké Evropy), Multikulturní výchova (multikulturalita středověké Evropy)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, kořenů evropské kultury, cizích jazyků, literatury</p> <p>Realizováno PT Multikulturní výchova (střet kultur a náboženství, fundamentalismus, islamizace apod., nutnost tolerance – historické projevy), Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Rovnost a nerovnost ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • neolitická revoluce jako předpoklad majetkové nerovnosti • otroci a svobodní v antické společnosti • rovnost a nerovnost ve středověké společnosti • emancipační hnutí proletariátu a ostatních sociálních skupin 19. a 20. století • sociální stát, jeho vznik a současné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti</i> ○ <i>charakterizuje příčiny sociální nerovnosti a její důsledky v různých etapách vývoje lidské společnosti</i> ○ <i>rozpoznává vztah mezi hospodářskou a společenskou (politickou) nerovností; vysvětlí postavení žen v minulosti</i> ○ <i>charakterizuje postavení jednotlivých společenských vrstev v různých vývojových etapách lidské společnosti</i> ○ <i>uvádí příklady sociálních konfliktů a revolucí, jejich výsledky a důsledky</i> ○ <i>objasňuje úspěchy a omyly (zločiny) při řešení rovnosti a nerovnosti v 19. a 20. století</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik),</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací)</p>

VIII.2.C – Dějepis

		Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
--	--	--

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Migrace - prolínání a střety kultur, expanze, kolonizace, dekolonizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • velká řecká kolonizace • „stěhování národů“ • vnitřní a vnější kolonizace na našem území • křížácké výpravy • arabská, mongolská a turecká expanze do Evropy • zámořské výpravy a objevy • ideologické, politické a hospodářské důsledky zámořských výprav • vytváření koloniálních soustav evropskými velmocemi • příklad národně osvobozeneckého boje a problémy nově vzniklých států • sociální migrace • nucené transfery obyvatelstva v 19. a 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje příčiny migrace obyvatelstva</i> ○ <i>hodnotí různé typy migrace (dobrovolná, nucená; hospodářská, politická); své hodnocení podporuje historickými argumenty</i> ○ <i>objasňuje hospodářské, sociální (politické) a kulturní důsledky migrace</i> ○ <i>uvádí na příkladech základní principy tolerance a netolerance kultur při vzájemném setkávání</i> ○ <i>interpretuje konkrétní lidský příběh ovlivněný migrací</i> ○ <i>charakterizuje křížácké války jako ideologický import křesťanství do islámského a pohanského světa</i> ○ <i>charakterizuje důsledky turecké expanze pro evropské země</i> ○ <i>objasní příčiny koloniální expanze a její důsledky pro koloniální velmoci i pro kolonizovanou populaci</i> ○ <i>na konkrétním příkladu objasní problém dekolonizace a problémy rozvojových zemí</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí obsahu učiva je také půldenní projekt Den památky obětí komunistického režimu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, komunikace, autoevaluace, tolerance k práci druhých, morálka všedního dne, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury), Multikulturní výchova (střety kultur a náboženství v dějinách, úsilí o toleranci), Mediální výchova (práce s historickým dokumentem)</p> <p>V tématu realizováno průřezové téma Environmentální výchova</p>

VIII.2.C – Dějepis

		(zemědělská půda, lesy a feudalismus)
<p>Práce a každodennost</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik zemědělství, řemesla a obchodu • postavení pracujících a vztah k práci v antických a staroorientálních státech • feudální výrobní způsob, venkov a zemědělství, rozvoj řemesel a obchodu • urbanizace a industrializace • monopolizace a globalizace • každodennost a alternativy trávení volného času; sport a zdravý životní styl 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní význam práce pro rozvoj lidské společnosti</i> ○ <i>objasní postavení společenských vrstev reprezentujících výrobní způsob dané etapy společenského vývoje</i> ○ <i>charakterizuje postavení žen v každodenním životě společnosti v průběhu dějinného vývoje</i> ○ <i>při posuzování pracovních činností, rozlišuje mezi ekologickým a ekonomickým efektem</i> ○ <i>vysvětlí prudké změny v každodenním životě v důsledku urbanizace a industrializace v 19. století</i> ○ <i>charakterizuje způsob trávení volného času v jednotlivých dějinných etapách</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury</p> <p>Realizováno PT Mediační výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Ideje a ideály</p> <ul style="list-style-type: none"> • kalokagathia a její vyjádření v řeckém umění • římský portrét a římské užité umění • antické kulturní dědictví • románská kultura, gotika, renesance a humanismus • baroko, rokoko, klasicismus, osvícenství • romantismus, nacionalismus, liberalismus, socialismus • demokratické ideje, fašismus a nacismus, komunismus • věda v moderní době - úspěchy a zneužití 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná a charakterizuje souvislost mezi společenskými idejemi a jejich uměleckým ztvárněním</i> ○ <i>vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv antiky, judaismu a křesťanství na evropskou civilizaci</i> ○ <i>objasní význam klášterů a univerzit jako kulturních a ideologických center středověku a raného novověku</i> ○ <i>charakterizuje ideové směry 18. a 19. století a uvádí konkrétní příklady jejich projevů ve společenské realitě</i> ○ <i>vysvětlí příčiny prudkého vědeckého rozvoje 19. a 20. století a jeho vliv na vývoj společnosti</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p> <p>Realizováno PT Mediační výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osvícenství • velké revoluce - francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, revoluce 1848 • Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu • rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře • utváření novodobých národních společností (zejména české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních skupin • předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století</i> ○ <i>na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení</i> ○ <i>posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, popíše základní typy parlamentních státních systémů</i> ○ <i>vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu včetně jeho specifických rysů</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p> <p>Realizováno PT Environmentální výchova (technika a proměny přírody, přírodní vědy a společnost)</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do první světové války</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer první světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů • proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle epoque“ přelomu 19. a 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>charakterizuje proces modernizace společnosti, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace</i> ○ <i>vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období</i> 	
--	---	--

III. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Moderní doba - situace v letech 1914-1945</p> <ul style="list-style-type: none"> • první světová válka, české země v době první světové války, první československý odboj • revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci • versailleský systém a jeho vnitřní rozpory • vznik Československa, Československo v meziválečném období • Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek • mnichovská krize a její důsledky • kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport) • druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, válečné zločiny, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, druhý československý odboj 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje dvě světové války, objasní hlavní události; dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky těchto konfliktů</i> ○ <i>uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku</i> ○ <i>vymezí základní znaky hlavních politických nedemokratických ideologií a dovede je srovnat s hodnotami a principy demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jim čelit</i> ○ <i>vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů</i> ○ <i>popíše a zhodnotí životní způsob v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí učiva je také půldenní dílna Den památky obětí holocaustu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>Soudobé dějiny – bipolární svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět po 2. světové válce (OSN, princip sociálního státu v Evropě) • východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva • euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc • životní podmínky na obou stranách „železné opony“ (každodenní život, kultura) • konflikty na Blízkém východě • dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm-ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty</i> ○ <i>vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR, situaci ve střední Evropě a situaci v naší zemi</i> ○ <i>porovná a vysvětlí politiku a způsob života v nedemokratických společnostech a v demracích</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Soudobé dějiny – problémy současnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě • mimoevropské civilizační okruhy • globalizace • globální problémy moderní společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; popíše základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování</i> ○ <i>objasní hlavní problémy a specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí</i> ○ <i>objasní specifika a význam islámské (popř. jiné neevropské) kultury v moderním světě</i> ○ <i>vymezení základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje</i> 	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>

VIII.2.C – Dějepis

		Téma doplněno o odbornou exkurzi do krytu CO v Liberci
--	--	--

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Regionální dějiny</p> <ul style="list-style-type: none"> nejvýznamnější archeologické památky našeho regionu středověké osidlování severních Čech a založení města vývoj v období prvních významných vlastníků libereckého panství Biberštejnů hospodářský vzestup v období Redernů a Albrechta z Valdštejna Gallasovská panství v severních Čechách a další hospodářský vzestup Liberce selská povstání a další nepokoje vývoj v 19. století vývoj v první polovině 20. století národnostní složení a mnichovská krize Liberec jako součást Třetí říše odsun Němců Liberec po druhé světové válce významné události druhé poloviny 20. století (1968, 1989) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student rozpozná souvislost mezi obecnými (celospolečenskými, světovými) tendencemi a konkrétními (lokálními nebo regionálními) společenskými jevy</i> <i>charakterizuje případné shody nebo odlišnosti mezi obecným a lokálním (regionálním) a vysvětluje jejich příčiny</i> 	<p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, kooperace, tolerance, rozvoj historického i kritického myšlení) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>téma doplněno odbornou exkurzí do Severočeského muzea v Liberci</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Významné mezníky v dějinách diplomacie 20. století</p> <ul style="list-style-type: none"> svět na prahu 20. století, předválečná diplomacie versaillesko-washingtonský systém meziválečné diplomatické aktivity diplomacie za 2. světové války, Postupimská konference poválečné uspořádání světa, významné mezinárodní konference a mírové dohody 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student charakterizuje konflikty mezi velmocemi na přelomu století, jejich příčiny a snahy o diplomatické řešení</i> <i>zhodnotí funkčnost Trojspolku a Trojdhody a vymezí jejich úlohu v dějinách mezinárodních vztahů</i> <i>posoudí úlohu velmocí v průběhu 1. světové války a jejich podíl na mírových jednáních</i> <i>vystihne příčiny a důsledky vstupu USA do války</i> 	<p>Realizována průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (mezinárodní spolupráce a její úskalí, vnímání problematiky evropské integrace), Multikulturní výchova</p>

VIII.2.C – Dějepis

<ul style="list-style-type: none"> • OSN, NATO, EU a další mezinárodní organizace 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>zhodnotí pozitiva i negativa versaillesko-washingtonského systému a úlohu Společnosti národů</i> ○ <i>popíše a zobecní základní rysy mezinárodní politiky ve 20. a 30. letech se zřetelem na postavení USA, VB, Francie, Německa a SSSR, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii</i> ○ <i>vysvětlí postoj západních demokracií k fašistickému Německu, Itálii a Japonsku</i> ○ <i>zhodnotí úlohu Atlantické charty a Velké trojky v boji proti fašistickému bloku</i> ○ <i>orientuje se v závěrech konferencí v Casablance, Teheránu, Jaltě a Postupimi a vymezení jejich význam pro další vývoj Evropy i světa</i> ○ <i>chápe úlohu OSN v poválečných dějinách i v současnosti</i> ○ <i>objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR a vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu, kriticky hodnotí úlohu velmocí po r. 1945</i> ○ <i>na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí, zhodnotí úlohu vojenských bloků</i> ○ <i>rozpad koloniálního systému uvede do souvislosti s mezinárodními politickými trendy doby před- i poválečné</i> ○ <i>chápe kořeny hnutí nezúčastněných</i> ○ <i>popíše a zhodnotí proces evropské integrace</i> ○ <i>charakterizuje proměny vztahů mezi USA a SSSR ve 2. polovině 20. století se zaměřením na jednání o odzbrojení</i> ○ <i>vysvětlí hlavní příčiny rozpadu bipolárního světa, charakterizuje je a poukáže na nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě</i> ○ <i>vymezení nebezpečné rysy konfliktů přelomu 20. a 21. století (Jugoslávie, Irák, Afghánistán)</i> ○ <i>orientuje se v současných diplomatických aktivitách</i> 	<p>(multikulturní svět a místo studenta v něm, respekt, historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Kořeny evropské kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultura, civilizace a její rysy • antická mytologie • biblická dějprava • keltská a slovanská mytologie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vymezení pojmy civilizace a kultura, na konkrétních příkladech uvede proměny civilizace a kultury v čase</i> ○ <i>orientuje se v antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace, analyzuje náboženské představy člověka a</i> 	<p>Realizována PT</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (komparace, kořeny evropské kultury a její regionální</p>

VIII.2.C – Dějepis

	<p><i>jejich vliv na tehdejší společnost</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a využije získané poznatky k charakteristice a pochopení díla s antickými motivy</i> ○ <i>chápe význam Bible jako historického pramene, objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší i současnou civilizaci</i> ○ <i>vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě umění a etiky</i> ○ <i>vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici</i> ○ <i>objasní historickou podstatu Vánoc a Velikonoc, podstatu křesťanských zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost</i> ○ <i>na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho „popularity“ i jeho vliv na utváření středověké a novověké Evropy a formování mezilidských vztahů</i> ○ <i>rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném</i> ○ <i>porovná starověké mytologie s keltskou a slovanskou, vyhledává shodné rysy i možnosti vzájemného vlivu</i> 	<p>specifika, polemika, věcná argumentace), Multikulturní výchova (náboženská tolerance a kulturní identita)</p> <p>Téma doplněno odbornou exkurzí do Oblastní galerie v Liberci (mytologické náměty ve výtvarném umění)</p> <p>Využití učiva kořenu evropské kultury, literatury a estetických oborů</p>
<p>Základní prameny ke studiu českých dějin</p> <ul style="list-style-type: none"> • diplomatika a její zásady • edice státních listin • edice urbaniálních záznamů, Berní rula, Tereziánský katastr • periodika jako primární pramen historického poznání 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student si osvojí zásady diplomatiky</i> ○ <i>chápe rozdíl mezi původním a editovaným pramenem, využívá výhod editace pro heuristickou práci</i> ○ <i>orientuje se v základních pramenných edicích k českým dějinám, porovnává je a hodnotí</i> ○ <i>oceňuje význam periodik jako primárního pramene a ovládá zásady kritické práce s publicistickými zprávami</i> 	<p>Realizováno PT Mediální výchova</p>
<p>Součástí obsahu učiva v každém ročníku je připomenutí významných dní a výročí, především:</p> <p>Den české státnosti Den vzniku samostatné ČSR Den boje za svobodu a demokracii Den přistoupení ČR k NATO Den vstupu ČR do EU Den vítězství Kořeny a tradice významných církevních svátků (advent, Vánoce, Velikonoce, Cyril a Metoděj, J. Hus)</p>		